

Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο
Ειδικός Λογαριασμός Διαχείρισης Κονδυλίων
Έρευνας

Κανονισμός Ίδρυσης Τεχνοβλαστών στο ΕΜΠ

ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΜΕΝΟ

8/6/2020

Αθήνα 20 Μαΐου 2011
(Έγκριση Συγκλήτου 3 Ιουνίου 2011)

Περιεχόμενα

1. Αξιοποίηση Ερευνητικών Αποτελεσμάτων στο ΕΜΠ	3
1.1 Εισαγωγή	3
1.2 Σκοπός	5
1.3 Τρόποι Αξιοποίησης της Διανοητικής Ιδιοκτησίας.....	6
1.3.1 Νομική Προστασία.....	6
1.3.2 Πλαίσιο εφαρμογής	7
2. Πλαίσιο και Όροι Συμμετοχής του ΕΜΠ σε Τεχνοβλαστούς	8
2.1 Εισαγωγή	8
2.2 Νομοθετικό Πλαίσιο.....	8
2.3 Γενικές Αρχές και Ρυθμίσεις Ίδρυσης Τεχνοβλαστών στο ΕΜΠ.....	9
2.3.1 Ορισμός.....	9
2.3.2 Πρόταση Δημιουργίας Τεχνοβλαστού	10
2.3.3 Εταίροι Τεχνοβλαστού	10
2.3.4 Συμμετοχή του ΕΜΠ στον Τεχνοβλαστό	11
2.3.5 Συμμετοχή του Προσωπικού του Ιδρύματος.....	12
2.3.6 Σχέσεις μεταξύ ΕΜΠ και Τεχνοβλαστού	12
3. Διαδικασία Ίδρυσης Τεχνοβλαστών	13
3.1 Εισαγωγή	13
3.2 Διαδικασία Μεταφοράς τεχνολογίας και Ίδρυσης Τεχνοβλαστών	13
4. Γενικές αρχές του ΕΜΠ για τη σύναψη Συμβάσεων Μεταφοράς και Αξιοποίησης Τεχνολογίας.....	15
4.1 Εισαγωγή	15
4.2 Γενικές Αρχές	16
Παράρτημα Ι	19

1. Αξιοποίηση Ερευνητικών Αποτελεσμάτων στο ΕΜΠ

1.1 Εισαγωγή

Το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο (ΕΜΠ) αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους οργανισμούς παραγωγής έρευνας όχι μόνο στο ελληνικό, αλλά και στο ευρωπαϊκό περιβάλλον. Είναι το εκπαιδευτικό ίδρυμα με την ισχυρότερη διαχρονικά παρουσία σε ανταγωνιστικά ερευνητικά προγράμματα, αλλά και συνεργασίες σε βασική και εφαρμοσμένη έρευνα και ανάπτυξη με σημαντικά ιδρύματα και φορείς έρευνας του εσωτερικού και του εξωτερικού. Η εμφατική αυτή παρουσία στηρίζεται στο Διδακτικό και Ερευνητικό Προσωπικό του, στα μέλη ΕΔΙΠ και στο πλήθος των διδακτορικών και μεταδιδακτορικών ερευνητών που απασχολούνται στις διάφορες μορφές ερευνητικής δραστηριότητας, σε ένα αρκετά ευρύ πεδίο επιστημών και τεχνολογικών περιοχών.

Εκτός από τα ιδιαίτερα σημαντικά επιστημονικά συμπεράσματα της έρευνας, μέρος αυτής της δραστηριότητας συνιστά και η ανάπτυξη τεχνογνωσίας, καινοτόμων τεχνολογικών διαδικασιών, πρωτότυπων συσκευών και τελικών προϊόντων τα οποία αποτελούν τη **Διανοητική Ιδιοκτησία** του ΕΜΠ και μπορούν να αξιοποιηθούν περαιτέρω προσφέροντας σημαντικό όφελος στην ανάπτυξη και την ευημερία του ευρύτερου κοινωνικού συνόλου της χώρας.

Η αξιοποίηση των αποτελεσμάτων της ερευνητικής δραστηριότητας που διεξάγεται στο ΕΜΠ, δηλαδή της Διανοητικής Ιδιοκτησίας του ΕΜΠ, προς όφελος και χρήση του ευρύτερου κοινωνικού συνόλου, αποτελεί άλλωστε μία από τις σημαντικότερες συνιστώσες της ερευνητικής και κοινωνικής πολιτικής του ιδρύματος. Συνιστά δε βασικό άξονα της κοινωνικής του συμβολής, καθώς μέσα από τη μεταφορά γνώσης στην παραγωγή επιστρέφει στην κοινωνία μέρος των δημόσιων πόρων που δαπανήθηκαν για την έρευνα, δημιουργώντας προστιθέμενη αξία.

Αυτή η συμβολή υλοποιείται με πολλούς τρόπους, όπως ενδεικτικά:

- Τη μεταφορά νέας γνώσης στους προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές του ιδρύματος.
- Τη δημοσίευση των αποτελεσμάτων της έρευνας σε Ελληνικά και Διεθνή επιστημονικά περιοδικά και συνέδρια.
- Την παροχή τεχνικών συμβουλών προς την Πολιτεία και τους θεσμοθετημένους φορείς της.
- Την παροχή τεχνικών συμβουλών και υποστήριξης προς Ελληνικές και ξένες εταιρείες
- Την κατοχύρωση των πρωτότυπων μεθόδων –τεχνολογιών-προϊόντων με διπλώματα ευρεσιτεχνίας.
- Τη σύναψη συμβάσεων μεταφοράς ή άδειας χρήσης τεχνολογίας με υφιστάμενες επιχειρήσεις ή Τεχνοβλαστούς (spin-off).

Είναι επομένως σαφές ότι το πεδίο συνεργασίας του ΕΜΠ και των φορέων της παραγωγής και της οικονομίας, μπορεί να αναπτυχθεί σε ένα ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων: από την Έρευνα & Τεχνολογική Ανάπτυξη, την ανάπτυξη καινοτομίας και νέας επιχειρηματικότητας, τη μεταφορά Τεχνολογίας, αλλά και την Εκπαίδευση σε θέματα που σχετίζονται με τα παραγωγικά συστήματα, τα συστήματα καινοτομίας και ευρύτερα τη βιομηχανική ανάπτυξη και την τεχνολογική αλλαγή.

Αυτή η συνεργασία θα πρέπει βεβαίως να είναι επωφελής για το ΕΜΠ και σε οικονομικό επίπεδο. Αυτό όμως σημαίνει ότι το ΕΜΠ θα πρέπει να αναπτύξει μηχανισμούς και θεσμικά εργαλεία που θα του επιτρέπουν να ωφελείται και οικονομικά από τις δράσεις που θα υλοποιούνται στο πλαίσιο αυτής της στρατηγικής, ώστε να μπορεί να διευρύνει, να ενισχύει και να ενδυναμώνει τις δράσεις αυτές. Παράλληλα να μπορεί βιώσιμα να τις χρηματοδοτεί, αλλά και να στηρίζει μορφές έρευνας (π.χ. βασική έρευνα ή γενικότερα έρευνα για την αύξηση του ερευνητικού αποθέματος της χώρας, έρευνα στις ανθρωπιστικές και κοινωνικές επιστήμες) που δεν βρίσκουν εύκολα χρηματοδοτικούς πόρους. Συνεπώς το ΕΜΠ προωθώντας την αξιοποίηση των αποτελεσμάτων της ερευνητικής του δραστηριότητας επιτελεί τον κοινωνικό του ρόλο επιστρέφοντας στην κοινωνία και στην παραγωγή προϊόντα και υπηρεσίες. Ταυτόχρονα μπορεί να μοχλεύσει νέους πόρους τους οποίους θα δύναται να διοχετεύσει και πάλι στη διεξαγωγή της έρευνας εντός της πολυτεχνειακής κοινότητας.

Για να μπορέσει όμως το ΕΜΠ να επιτελέσει αυτό το ρόλο, χρειάζεται να διαμορφώσει μια συνεκτική στρατηγική για την έρευνα, την καινοτομία και την επιχειρηματικότητα, η οποία θα συμπεριλάβει λειτουργικά τις διάφορες δράσεις οι οποίες ήδη γίνονται, αλλά είναι ίσως σήμερα σποραδικές και αποσπασματικές.

Στο παρόν κείμενο εστιάζουμε στο πλαίσιο ίδρυσης ή/και συμμετοχής του ΕΜΠ σε τεχνοβλαστούς, που συνιστά ένα μόνο από τα εργαλεία που μπορεί και πρέπει να αξιοποιήσει το ΕΜΠ στην κατεύθυνση της αξιοποίησης της ερευνητικής δραστηριότητας που διεξάγεται στο εσωτερικό του ή σε συνεργασία με άλλους οργανισμούς.

Η ίδρυση ενός τεχνοβλαστού θεωρείται κοινή πρακτική σε Πανεπιστήμια και ερευνητικούς οργανισμούς προκειμένου να αξιοποιήσουν και να μεγιστοποιήσουν τα οικονομικά οφέλη της δημιουργούμενης γνώσης και των άυλων δικαιωμάτων τους. Οι εταιρείες τεχνοβλαστών είναι το μέσο με το οποίο γεφυρώνεται το δικαίωμα στη Διανοητική Ιδιοκτησία με την αγορά προκειμένου η γνώση να αξιοποιηθεί στον παραγωγικό ιστό.

Τα οφέλη από τη δημιουργία ενός τεχνοβλαστού μπορεί να είναι αρκετά και σε διαφορετικά πεδία. Αν και ο βασικός σκοπός τους είναι η εμπορική αξιοποίηση των άυλων περιουσιακών στοιχείων ώστε να δημιουργηθεί νέα οικονομική αξία, οι τεχνοβλαστοί θεωρούνται επίσης ως θεμελιώδης διαμεσολαβητής μεταξύ του ερευνητικού περιβάλλοντος και του παραγωγικού ιστού, καθώς αποτελούν ισχυρό μέσο μεταφοράς τεχνολογίας μεταξύ αυτών των δύο τομέων.

Η οικονομική επιτυχία όσον αφορά την αξιοποίηση του μηχανισμού αυτού εξαρτάται από την επιλογή του καταλληλότερου τρόπου αξιοποίησης, ο οποίος θα πρέπει να βασίζεται στο σκοπό του ερευνητικού οργανισμού, στο είδος του αντικειμένου μεταφοράς τεχνολογίας και των οικονομικών πόρων που διαθέτει ο ερευνητικός οργανισμός.

Οι ειδικότεροι στόχοι των τεχνοβλαστών είναι:

1. Οικονομική αξιοποίηση υπαρχόντων αποτελεσμάτων έρευνας, από την εκτέλεση ερευνητικών έργων, προερχόμενα από ερευνητικούς οργανισμούς, ερευνητικά κέντρα, ΑΕΙ, ΤΕΙ, τεχνολογικούς φορείς και κλαδικές εταιρείες βιομηχανικής έρευνας και παραγωγικούς φορείς, μέσω της δημιουργίας νέων επιχειρήσεων.
2. Εντατικοποίηση της έρευνας και των παρεμφερών δραστηριοτήτων (μεταφορά τεχνολογίας, διάδοση, ενημέρωση κτλ.) σε ιδιωτικές ή/και δημόσιες επιχειρήσεις και ερευνητικούς φορείς.

3. Προώθηση της νεοφυούς επιχειρηματικότητας στα εκπαιδευτικά και ερευνητικά ιδρύματα και αξιοποίηση του επιχειρηματικού ενδιαφέροντος των ερευνητών, μελών ΔΕΠ.
4. Αύξηση της απασχόλησης, ιδιαίτερα σε τομείς έντασης γνώσης.
5. Δημιουργία χρηματοδοτικού πλαισίου αρχικής στήριξης των εγχειρημάτων.
6. Επέκταση των συνεργασιών με επιχειρηματικούς και ερευνητικούς οργανισμούς στο εξωτερικό και η ένταξη σε διεθνή μόνιμα ή ειδικά δίκτυα συνεργασίας
7. Υποστήριξη του παραγωγικού τομέα από τους δημόσιους ερευνητικούς και τεχνολογικούς φορείς μέσω της παροχής υπηρεσιών και τεχνογνωσίας

Σημειώνεται ότι ως παροχή τεχνολογίας νοούνται ιδίως τα εξής:

- α. Η άδεια εκμετάλλευσης διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και πιστοποιητικών υποδείγματος χρησιμότητας.
- β. Η μεταβίβαση διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και πιστοποιητικών υποδείγματος χρησιμότητας.
- γ. Η παροχή τεχνικών κατασκευαστικών οδηγιών, σχεδίων ή υπηρεσιών.
- δ. Η παροχή υπηρεσιών οργάνωσης και διοίκησης, καθώς και εξειδικευμένων συμβουλευτικών υπηρεσιών ή υπηρεσιών παρακολούθησης και ελέγχου.
- ε. Η ανακοίνωση βιομηχανικών απορρήτων με σχέδια, διαγράμματα, υποδείγματα, πρότυπα, οδηγίες, αναλογίες, συνθήκες, διαδικασίες, προδιαγραφές και τρόπους παραγωγής προϊόντων που αναφέρονται στην παραγωγική εκμετάλλευση. Τέτοια βιομηχανικά απόρρητα αποτελούν κυρίως οι τεχνικές πληροφορίες, στοιχεία ή γνώσεις που αφορούν σε μεθόδους, εμπειρίες ή δεξιότητες, που έχουν πρακτική εφαρμογή ιδιαίτερα στην παραγωγή αγαθών και παροχή υπηρεσιών, εφ' όσον δεν έχουν γίνει ευρύτερα γνωστά.
- στ. Η από κοινού έρευνα ή ανάπτυξη νέας τεχνολογίας, επιδεικτικών ή πειραματικών προγραμμάτων ή έργων.
- ζ. Η παροχή τεχνικής βοήθειας με τη μορφή ενημέρωσης, καθοδήγησης και κατάρτισης προσωπικού.

Τέλος θα πρέπει να αναφερθεί ότι στην απόφαση για το τρόπο αξιοποίησης που θα υιοθετήσει ένας οργανισμός έρευνας όπως το ΕΜΠ, πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι ελλοχεύουν και κίνδυνοι ως προς τις ενέργειες αξιοποίησης που σχετίζονται με: α) τη φύση του προϊόντος ή υπηρεσιών, β) τα νομικά και οικονομικά θέματα και γ) την φήμη του Φορέα που έχει τη Διανοητική Ιδιοκτησία. Συνεπώς απαιτούνται και σχετικές δικλείδες ασφαλείας.

Έχοντας οριοθετήσει το πλαίσιο αναφοράς, στα επόμενα εξειδικεύουμε το σχετικό θεσμικό πλαίσιο.

1.2 Σκοπός

Σκοπός του παρόντος κειμένου είναι η διατύπωση ενός σαφούς πλαισίου σχετικά με το καθεστώς αξιοποίησης της Διανοητικής Ιδιοκτησίας του ΕΜΠ από τεχνοβλαστούς καθώς και την πολιτική του ΕΜΠ αναφορικά με τη μεταφορά τεχνογνωσίας & τεχνολογίας στους Τεχνοβλαστούς στο οποίο διευκρινίζεται ο τρόπος και η διαδικασία:

- Αξιοποίησης των ερευνητικών αποτελεσμάτων που είναι προϊόν της χρηματοδοτούμενης και μη έρευνας που διεξάγεται στο ΕΜΠ.

- Προσδιορισμού των όρων παραχώρησης αδειών χρήσης των αποτελεσμάτων έρευνας που διεξάγεται στο ΕΜΠ προς τον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα, με σκοπό την (εμπορική) αξιοποίησή τους.
- Προσδιορισμού του τρόπου αξιοποίησης των δυνητικών εσόδων που προέρχονται από την παραχώρηση αδειών χρήσης, για περαιτέρω χρηματοδότηση της ερευνητικής και εκπαιδευτικής δραστηριότητας του ΕΜΠ, καθώς και της οικονομικής αναγνώρισης της συνεισφοράς των δημιουργών.

1.3 Τρόποι Αξιοποίησης της Διανοητικής Ιδιοκτησίας (ΔΙ)

Οι τρόποι αξιοποίησης της Διανοητικής Ιδιοκτησίας μπορεί να περιλαμβάνουν:

1. Αξιοποίηση της Διανοητικής Ιδιοκτησίας από κοινού ή αποκλειστικά **από υφιστάμενους δέκτες τεχνολογίας** που ήδη έχουν εκδηλώσει ενδιαφέρον για αυτό ή που θα εντοπιστούν μετά από σχετική πρόσκληση για **εκδήλωση ενδιαφέροντος** από την πλευρά του ΕΜΠ προς αυτούς.
2. **Αξιοποίηση της** Διανοητικής Ιδιοκτησίας με παραχώρηση άδειας χρήσης τεχνολογίας και καταβολής δικαιωμάτων, με συμμετοχή ή όχι του ΕΜΠ στον **Τεχνοβλαστό**
3. **Αξιοποίηση** της Διανοητικής Ιδιοκτησίας με κατάθεση αίτησης για διπλώματα ευρεσιτεχνίας/πατέντες (Δ.Ε.), πιστοποιητικά υποδείγματος χρησιμότητας, Διπλώματα Τροποποίησης, κτλ.
4. Με συνδυασμό δύο ή περισσότερων από τους παραπάνω τρόπους ή και με άλλο πρόσφορο τρόπο.

1.3.1 Νομική Προστασία

Εάν από την αξιολόγηση προκύπτει ότι η ΔΙ πληροί τις προϋποθέσεις περαιτέρω εμπορικής αξιοποίησης άμεσα ή στο εγγύς μέλλον τότε είναι απαραίτητη και η νομική προστασία της ΔΙ, με τρόπο αμοιβαία επωφελή. Το ΕΜΠ από κοινού με τον δημιουργό μπορεί να προχωρήσει σε νομική κατοχύρωση των δικαιωμάτων του που απορρέουν από τη ΔΙ. Η διαδικασία κατοχύρωσης της Διανοητικής Ιδιοκτησίας διαφέρει ανάλογα με το είδος των δικαιωμάτων που είναι επιθυμητό να κατοχυρωθούν.

Με τον όρο «Διανοητική Ιδιοκτησία» εννοείται τόσο η Βιομηχανική, όσο και η Πνευματική Ιδιοκτησία. Αναλυτικότερα:

Βιομηχανική Ιδιοκτησία αποτελούν τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας/πατέντες (Δ.Ε.), τα πιστοποιητικά υποδείγματος χρησιμότητας, τα Διπλώματα Τροποποίησης, τα σχέδια, τα τεχνολογικά απόρρητα, η τεχνογνωσία και τα εμπορικά σήματα.

Με τον όρο «Πνευματική Ιδιοκτησία» (copyright) εννοούνται τα δικαιώματα επί ενός «Έργου» που δημιουργήθηκε. Εν προκειμένω «Έργο» είναι κάθε πρωτότυπο πνευματικό δημιούργημα λόγου, τέχνης ή επιστήμης, που εκφράζεται με οποιαδήποτε μορφή, ιδίως τα γραπτά ή προφορικά κείμενα, οι μουσικές συνθέσεις, με κείμενο ή χωρίς, τα οπτικοακουστικά έργα, τα έργα των εικαστικών τεχνών, στα οποία περιλαμβάνονται τα σχέδια, τα έργα ζωγραφικής και γλυπτικής, τα χαρακτηριστικά έργα και οι λιθογραφίες, τα αρχιτεκτονικά έργα, οι φωτογραφίες, τα έργα των εφαρμοσμένων τεχνών, οι εικονογραφήσεις, οι χάρτες, τα τρισδιάστατα έργα που αναφέρονται στη γεωγραφία, την τοπογραφία, την αρχιτεκτονική ή την επιστήμη. Επίσης «Έργα» θεωρούνται οι βάσεις δεδομένων και τα λογισμικά.

Η προστασία και η διάρκεια των άνω εξαρτάται από το είδος του δικαιώματος:

- Δ.Ε.: αίτηση για χορήγηση Διπλώματος Ευρεσιτεχνίας (Δ.Ε.) στον Οργανισμό Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας (ΟΒΙ) ή /και στο Ευρωπαϊκό Γραφείο Ευρεσιτεχνιών (European Patent Office) ή/και σε οποιοδήποτε Γραφείο Ευρεσιτεχνιών. Το Δ.Ε. χορηγείται για επινοήματα νέα που εμπεριέχουν εφευρετική δραστηριότητα και είναι επιδεκτικά βιομηχανικής εφαρμογής. Η εφεύρεση μπορεί να αναφέρεται σε προϊόν, μέθοδο ή βιομηχανική εφαρμογή. Η διάρκεια προστασίας του είναι 20 έτη.
- Διπλώματα Τροποποίησης (Δ.Τ.): το Δ.Τ. είναι ο τίτλος προστασίας που χορηγείται για μια εφεύρεση που αποτελεί τροποποίηση άλλης εφεύρεσης, η οποία έχει ήδη προστατευθεί με Δίπλωμα Ευρεσιτεχνίας και λήγει μαζί με αυτό. Το Δ.Τ. μπορεί να μετατραπεί σε Δ.Ε. μετά από αίτηση του δικαιούχου του. Για το Δ.Ε. που προκύπτει, ως ημερομηνία κατάθεσης υπολογίζεται αυτή του Δ.Τ. Η διάρκεια προστασίας του είναι 20 έτη.
- Το Πιστοποιητικό Υποδείγματος Χρησιμότητας, το οποίο είναι τίτλος προστασίας με διάρκεια 7 έτη και χορηγείται στον δικαιούχο για τρισδιάστατα αντικείμενα με καθορισμένο σχήμα και μορφή, που προτείνονται ως νέα, βιομηχανικά εφαρμόσιμα και με δυνατότητα να δώσουν λύση σε ένα τεχνικό πρόβλημα. Το ΠΥΧ μπορεί να χορηγηθεί π.χ. για εργαλείο, όργανο, συσκευή, σκεύος, εξάρτημα τους, κλπ. Το νέο και βιομηχανικά εφαρμόσιμο έχει την ίδια έννοια με τα αντίστοιχα κριτήρια χορήγησης Δ.Ε.
- Δικαιώματα Πνευματικής Ιδιοκτησίας (copyright). Τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας είναι άυλα δικαιώματα που αποκτώνται αυτοδίκαια για κάθε είδος πρωτοτύπου έργου που δημιουργείται και περιλαμβάνουν, το δικαίωμα της εκμετάλλευσης του Έργου (π.χ., το δικαίωμα της αναπαραγωγής του έργου, της παρουσίασης του έργου στο κοινό) το οποίο αποτελεί περιουσιακό δικαίωμα επί της Πνευματικής Ιδιοκτησίας και το δικαίωμα της προστασίας του προσωπικού δεσμού του Δημιουργού του Έργου με το Έργο (ηθικό δικαίωμα). Τα περιουσιακά δικαιώματα μεταβιβάζονται ενώ τα ηθικά, βάσει της ελληνικής νομοθεσίας, ΔΕΝ μεταβιβάζονται. Η Πνευματική Ιδιοκτησία προστατεύεται για 70 χρόνια μετά το θάνατο του δημιουργού του Έργου.

Λεπτομερείς ορισμοί αναφορικά με τις συμβάσεις προκειμένου να αξιοποιηθεί η Πνευματική και Βιομηχανική Ιδιοκτησία δίδονται στο Παράρτημα 1.

1.3.2 Πλαίσιο εφαρμογής

Η αξιοποίηση της Διανοητικής Ιδιοκτησίας αποτελεί μια εξαιρετικά σημαντική διαδικασία για έναν οργανισμό παραγωγής γνώσης, καθώς αφορά στην κεφαλαιοποίηση της άυλης περιουσίας του ιδρύματος. Ως εκ τούτου, η συγκεκριμένη διαδικασία πρέπει να εφαρμόζεται με επαγγελματισμό, διαφάνεια και ακολουθώντας τις βέλτιστες διεθνείς πρακτικές. Ταυτόχρονα, πρέπει να αναπτυχθούν δικλείδες ασφαλείας που περιορίζουν τα περιθώρια κινδύνου και βελτιστοποιούν το επιθυμητό αποτέλεσμα. Στόχος είναι να προστατεύεται πάντα ο ερευνητής και το ίδρυμα, να εξασφαλίζεται ο διακριτός ρόλος κάθε μέρους και να αποτρέπεται η σύγκρουση συμφερόντων όλων των εμπλεκόμενων μερών.

Στο πλαίσιο αυτό, το ΕΜΠ δημιουργεί τις απαραίτητες υποδομές που θα υποστηρίζουν πρωτοβουλίες αξιοποίησης ερευνητικών αποτελεσμάτων με διάφορα εργαλεία και μηχανισμούς. Ένα από τα εργαλεία είναι η απόφαση συμμετοχής σε τεχνοβλαστούς.

2. Πλαίσιο και Όροι Συμμετοχής του ΕΜΠ σε Τεχνοβλαστούς

2.1 Εισαγωγή

Η δημιουργία τεχνοβλαστών (spin-off) είναι ένας από τους σημαντικότερους τρόπους αξιοποίησης των ερευνητικών αποτελεσμάτων που αναπτύσσονται εντός του ακαδημαϊκού χώρου. Από τη διεθνή εμπειρία και πρακτική οι εμπλεκόμενοι στη δημιουργία των spin-off είναι α) ο οργανισμός παραγωγής γνώσης, β) οι ερευνητές ή ερευνητής που παρήγαγαν τα ερευνητικά αποτελέσματα, γ) οι επενδυτές. Οι επενδυτές μπορούν να είναι φυσικά ή νομικά πρόσωπα, συμμετέχουν στη μετοχική σύνθεση και πιθανόν είναι ενεργά και στη διοίκηση του σχήματος. Στα ακόλουθα περιγράφεται η νομική βάση δημιουργίας τεχνοβλαστών, των γενικών αρχών και της πολιτικής του ΕΜΠ σχετικά με την ίδρυση και λειτουργία τους.

2.2 Νομοθετικό Πλαίσιο

Η ελληνική νομοθεσία προβλέπει και ενθαρρύνει τη δημιουργία επιχειρήσεων έντασης γνώσης (τεχνοβλαστών ή spin-off) για την αξιοποίηση των ερευνητικών αποτελεσμάτων που παράγονται στα Ελληνικά πανεπιστήμια. Οι επιχειρηματικές δραστηριότητες αναλαμβάνονται από φυσικά και νομικά πρόσωπα που παρήγαγαν εμπορικά εκμεταλλεύσιμες γνώσεις και στη δραστηριότητα αυτή μπορεί να συμμετέχει με οποιονδήποτε τρόπο ο οργανισμός στον οποίο παράχθηκαν οι γνώσεις καθώς και τρίτα φυσικά ή νομικά πρόσωπα.

Το νομοθετικό πλαίσιο για τους τεχνοβλαστούς, είναι αποσπασματικό. Η ίδρυση εταιρειών για την αξιοποίηση των ερευνητικών αποτελεσμάτων και της γνώσης, θεσμοθετήθηκε για πρώτη φορά στην Ελλάδα με το Ν. 2741/1999 ο οποίος συμπληρώνεται και τροποποιείται από τον Ν. 2843/2000 (αρ. 34), τον Ν. 2919/2001 (αρ. 11.2.γ), το Π.Δ. 17/2001 (αρ. 1.4) και τον Ν. 3440/2006. Επίσης στο Ν. 3653/2006 αναφέρεται ότι η δημιουργία και στήριξη εταιρειών έντασης γνώσης μπορεί να εντάσσεται στο εκάστοτε Εθνικό Πρόγραμμα Έρευνας & Τεχνολογίας. Κανένας από αυτούς τους νόμους δεν ρυθμίζει αποκλειστικά τους τεχνοβλαστούς, σε κάποιους από τους νόμους γίνεται αναφορά μόνο σε ένα άρθρο, στις «λοιπές διατάξεις» όπου ρυθμίζονται θέματα που δεν έχουν σχέση με το κυρίως θέμα του νόμου και κάθε νόμος αναφέρεται σε μια έννοια με διαφορετικούς όρους. Στην πράξη, πολλοί φορείς δίνουν στις διατάξεις διαφορετική ερμηνεία.

Η πρώτη νομοθετική διάταξη που προβλέπει την αξιοποίηση των ερευνητικών αποτελεσμάτων και της γνώσης που παράγεται σε ερευνητικά κέντρα και εκπαιδευτικά ιδρύματα με ίδρυση spin-off (χωρίς να αναφέρεται ο όρος «spin-off» ή «τεχνοβλαστός») είναι το αρ. 34 του Ν. 2843/2000 το οποίο τροποποίησε την πολύ απλοϊκή διάταξη του Ν. 2741/1999 όπου πρώτη φορά αναφέρθηκε η ονομασία “spin-off”. Ο όρος αναφέρεται στην ίδρυση ή συμμετοχή σε επιχειρήσεις αξιοποίησης είτε με τη σύσταση από το φορέα παραγωγής της γνώσης θυγατρικής επιχείρησης, οποιασδήποτε μορφής για την εμπορική εκμετάλλευση αυτής, είτε με τη συμμετοχή του φορέα γνώσης σε από κοινού δραστηριότητα εκμετάλλευσης με άλλους οργανισμούς ή επιχειρήσεις.

Στη συνέχεια εκδόθηκε το Π.Δ. 17/2001 για τη χρηματοδοτική στήριξη νέων καινοτόμων επιχειρήσεων, κυρίως έντασης γνώσης, τεχνοβλαστών (spin - off) για την ενθάρρυνση της δημιουργίας και της ανάπτυξης νέων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, για την εφαρμογή καινοτόμων επιχειρηματικών σχεδίων και για την εκμετάλλευση και την οικονομική αξιοποίηση της γνώ-

σης. Το άρθρο 1 παρ. 2 ορίζει ότι οι νέες επιχειρηματικές δραστηριότητες αναλαμβάνονται από φυσικά και νομικά πρόσωπα που παρήγαγαν εμπορικά εκμεταλλεύσιμες γνώσεις.

Πέντε μήνες μετά την έκδοση του Π.Δ. 17/2001 θεσπίστηκε ο Ν. 2919/2001 που προβλέπει ότι οι διατάξεις του Π.Δ. 17/2001 εφαρμόζονται αναλογικά και στα επιχειρηματικά σχέδια και στη γνώση που παράγεται σε ερευνητικά κέντρα, ινστιτούτα και ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης¹.

Συμπερασματικά, αξιολογώντας τις διατάξεις όλων αυτών των νομοθετημάτων, ιδρυτές ενός τεχνοβλαστού μπορούν να είναι, είτε το ΕΜΠ εντός του οποίου παρήχθη η γνώση ως μέτοχος, είτε τα φυσικά πρόσωπα που την παρήγαγαν, που είναι και το πλέον δόκιμο. Σε κάθε περίπτωση θα πρέπει προηγουμένως να έχει ρυθμίσει το θέμα των δικαιωμάτων Διανοητικής Ιδιοκτησίας που έχει το ΕΜΠ ή τυχόν έχουν οι ερευνητές που συμμετείχαν στην παραγωγή της γνώσης. Ασφαλώς, ιδρυτές μπορούν να είναι και αμφότεροι, φορέας και ερευνητές, και τρίτοι επενδυτές συμμετέχοντας στην ίδρυση της εταιρείας κατά το μέρος που συμφωνείται.

2.3 Γενικές Αρχές και Ρυθμίσεις Ίδρυσης Τεχνοβλαστών στο ΕΜΠ

2.3.1 Ορισμός

Το ΕΜΠ ενθαρρύνει τη δημιουργία τεχνοβλαστών, οι οποίοι έχουν σκοπό την αξιοποίηση των ερευνητικών αποτελεσμάτων και της τεχνογνωσίας που αναπτύσσεται εντός αυτού, με σκοπό να μετατραπούν αυτά σε τεχνολογικά καινοτόμα προϊόντα (αγαθά και υπηρεσίες) ή και τεχνολογικά καινοτόμες διαδικασίες που θα τύχουν αντίστοιχης εμπορικής εκμετάλλευσης.

Ως **τεχνοβλαστός** ορίζεται κάθε νόμιμο πρόσωπο (με τη μορφή Εταιρείας Περιορισμένης Ευθύνης ή Ανώνυμης Εταιρείας όπως προβλέπεται από τη νομοθεσία ή με την μορφή Ιδιωτικής Κεφαλαιουχικής Εταιρείας (ΙΚΕ) κάνοντας χρήση της διασταλτικής ερμηνείας του νομοθετικού πλαισίου και δεδομένης της δυνατότητας των Ε.Π.Ε. να μετατραπούν σε Ι.Κ.Ε.) που συστήνεται με σκοπό την εμπορική αξιοποίηση και εκμετάλλευση των αποτελεσμάτων της επιστημονικής έρευνας, που προήλθαν από ερευνητικά έργα, χρηματοδοτούμενα ή μη, που εκτελέστηκαν στο ΕΜΠ.

Το ΕΜΠ μετά από σχετική έγκριση της Συγκλήτου του ιδρύματος μπορεί να συμμετέχει στο εταιρικό σχήμα του τεχνοβλαστού μέσω του Ειδικού Λογαριασμού Κονδυλίων Έρευνας (ΕΛΚΕ).

Μόνο οι τεχνοβλαστοί στους οποίους το ΕΜΠ συμμετέχει ως εταίρος μπορούν να φέρουν την ονομασία «Τεχνοβλαστοί ΕΜΠ» και να χρησιμοποιούν το λογότυπο του ιδρύματος ή/και του ΕΛΚΕ κατόπιν σχετικής άδειας. Η άδεια χρήσης του λογότυπου του ιδρύματος θα δίδεται με απόφαση της Συγκλήτου κατόπιν θετικής εισήγησης της ΕΔΕΙΛ ΕΜΠ.

Οι τεχνοβλαστοί στους οποίους δεν συμμετέχει το ΕΜΠ ως εταίρος μπορούν να φέρουν την ονομασία «τεχνοβλαστοί από το ΕΜΠ», όμως δεν μπορούν να χρησιμοποιούν το λογότυπο του ΕΜΠ ή του ΕΛΚΕ. Σ' αυτήν την περίπτωση, η τελική άδεια για την ίδρυση του τεχνοβλαστού, μπορεί να δίνεται από το πρυτανικό συμβούλιο κατόπιν θετικής εισήγησης της ΕΔΕΙΛ ΕΜΠ.

¹ Θα πρέπει να σημειωθεί ότι η σχετική νομοθεσία αναθεωρείται συνεχώς, καθώς σχετικές αναφορές περιλαμβάνονται και στους νόμους 4310/2014 και Ν. 4485/2017. Κατά τη στιγμή της σύναψης σχετικής συμφωνίας θα εφαρμοστεί η νομοθεσία όπως θα έχει διαμορφωθεί τότε.

2.3.2 Πρόταση Δημιουργίας Τεχνοβλαστού

Πρόταση προς την ΕΔΕΙΑ για τη δημιουργία τεχνοβλαστού μπορεί να γίνει από την Πρυτανεία που ΕΜΠ, από τις Γ.Σ. των Σχολών του ΕΜΠ, από ένα ή περισσότερα μέλη ΔΕΠ, από μέλη ΕΔΙΠ, μέλη ΕΤΕΠ. Επίσης μπορεί να γίνει από διδάκτορες και κατόχους μεταπτυχιακού διπλώματος που έχουν αποκτήσει το διδακτορικό τους δίπλωμα ή έχουν ολοκληρώσει τις μεταπτυχιακές σπουδές τους και μέσα σε χρονικό διάστημα όχι μεγαλύτερο από 24 μήνες από τη λήψη του διπλώματος ή την ολοκλήρωση των σπουδών αυτών.

Πρόταση για δημιουργία τεχνοβλαστού μπορεί τέλος να προέλθει από φορέα εκτός του ΕΜΠ ο οποίος και βρίσκει ενδιαφέρον σε τεχνολογία ή ερευνητικό αποτέλεσμα του ιδρύματος.

2.3.3 Εταίροι Τεχνοβλαστού

Εταίροι στη σύσταση του τεχνοβλαστού μπορεί να είναι μέλη ΔΕΠ, τεχνικό και επιστημονικό προσωπικό, ερευνητές, μεταπτυχιακοί σπουδαστές και διδάκτορες του ΕΜΠ. Η συμμετοχή μελών του Διδακτικού και Ερευνητικού προσωπικού (μέλη ΔΕΠ) και του τεχνικού και επιστημονικού προσωπικού του ΕΜΠ σε επιχειρηματικές δραστηριότητες εκμετάλλευσης της γνώσης, των αποτελεσμάτων της έρευνας και της τεχνολογικής ανάπτυξης δεν αντίκειται προς την ιδιότητα τους και επιτρέπεται η συμμετοχή τους στις δραστηριότητες και στο μετοχικό κεφάλαιο του τεχνοβλαστού μετά από σχετική απόφαση της Συγκλήτου και εφόσον έχουν συμπληρώσει τριετία από το 1^ο διορισμό τους.

Ωστόσο, η συμμετοχή μελών ΔΕΠ, τεχνικού και επιστημονικού προσωπικού και ερευνητών στον τεχνοβλαστό δεν πρέπει να έρχεται κατά κανένα τρόπο σε αντίθεση με τα καθήκοντα και το έργο που επιτελούν εντός του ΕΜΠ.

Εκτός των παραπάνω φυσικών προσώπων, στο μετοχικό κεφάλαιο του τεχνοβλαστού μπορεί να συμμετάσχει κάθε άλλο φυσικό πρόσωπο, εταιρεία ή οργανισμός με δραστηριότητα στην Ελλάδα ή το εξωτερικό. Οι τρόποι ίδρυσης/της μετοχικής σύνθεσης ενός τεχνοβλαστού σύμφωνα με το Ν. 2741/99, όπως τροποποιήθηκε από το Ν. 2843/2000 είναι οι ακόλουθοι:

- A) ίδρυση από το ΕΜΠ με τη συμμετοχή οργανισμών ή επιχειρήσεων οποιασδήποτε μορφής (Ν. 2741/99, αρ. 23. 3^Α.γ),
- B) ίδρυση από τα φυσικά πρόσωπα που παρήγαγαν τη γνώση με τη συμμετοχή τρίτων φυσικών ή νομικών προσώπων (Ν. 2741/99, αρ. 23 3^Α.δ),
- Γ) ίδρυση από το ΕΜΠ με συμμετοχή οργανισμών ή επιχειρήσεων ή/και συμμετοχή και τρίτων φυσικών προσώπων, χωρίς να είναι απαραίτητη η συμμετοχή των φυσικών προσώπων που παρήγαγαν τη γνώση (Ν. 2741/99, αρ. 23 3^Α.ε).

Ο Ν. 2741/1999 δίνει ευελιξία ως προς τον τρόπο σύστασης ενός τεχνοβλαστού συνδυάζοντας τις διατάξεις του άρθρου 23^Α, δίνοντας τη δυνατότητα και άλλων τρόπων σύστασης:

1. Ίδρυση τεχνοβλαστού με μετόχους το ΕΜΠ και ένα νομικό πρόσωπο και στη συνέχεια ο τεχνοβλαστός εκχωρεί άδεια εκμετάλλευσης σε τρίτους, έναντι ανταλλάγματος.
2. Ίδρυση τεχνοβλαστού με μετόχους το ΕΜΠ και τους ερευνητές που παρήγαγαν τη γνώση και στη συνέχεια ο τεχνοβλαστός εκχωρεί άδεια εκμετάλλευσης έναντι ανταλλάγματος σε τρίτους.
3. Ίδρυση τεχνοβλαστού από τους ερευνητές που παρήγαγαν τη γνώση οι οποίοι έχουν μερίδιο στη Διανοητική Ιδιοκτησία. Το ΕΜΠ έχει προηγουμένως δώσει άδεια εκμετάλλ-

λευσης έναντι ανταλλάγματος προς τον τεχνοβλαστό για το μερίδιό του επί της Διανοητικής Ιδιοκτησίας.

4. Ίδρυση τεχνοβλαστού από τους ερευνητές που παρήγαγαν τη γνώση οι οποίοι έχουν μερίδιο στη Διανοητική Ιδιοκτησία. Το ΕΜΠ έχει προηγουμένως μεταβιβάσει έναντι ανταλλάγματος προς τον τεχνοβλαστό το μερίδιό του επί της Διανοητικής Ιδιοκτησίας.
5. Ίδρυση τεχνοβλαστού από τους ερευνητές που παρήγαγαν τη γνώση και μεταβίβαση της Διανοητικής Ιδιοκτησίας προς τον τεχνοβλαστό από το ΕΜΠ και τους ερευνητές.
6. Ίδρυση τεχνοβλαστού από τους ερευνητές που παρήγαγαν τη γνώση και τρίτη εταιρεία. Το ΕΜΠ και οι ερευνητές έχουν προηγουμένως μεταβιβάσει τα δικαιώματά του στον τεχνοβλαστό.

2.3.4 Συμμετοχή του ΕΜΠ στον Τεχνοβλαστό

Για τη διευκόλυνση της αξιοποίησης των ερευνητικών αποτελεσμάτων που έγιναν στο ΕΜΠ, καθώς και προς όφελος του ΕΜΠ και του δημοσίου συμφέροντος, το ΕΜΠ έχει τη δυνατότητα να συμμετάσχει ως εταίρος στο εταιρικό σχήμα του τεχνοβλαστού που πρόκειται να δημιουργηθεί. Επειδή οι τεχνοβλαστοί είναι Α.Ε. ή Ε.Π.Ε. ή Ι.Κ.Ε. και πρέπει υποχρεωτικά να ανήκουν κατά πλειοψηφία, δηλαδή σε ποσοστό >50%, σε ιδιώτες επενδυτές συμπεριλαμβανομένων και των ερευνητών από τους οποίους προήλθαν τα προς αξιοποίηση ερευνητικά αποτελέσματα, ή σε νομικά πρόσωπα του ιδιωτικού τομέα και όχι σε δημόσιους οργανισμούς, δηλαδή ΝΠΔΔ ή ΝΠΙΔ του δημόσιου τομέα, με την εξαίρεση των χρηματοπιστωτικών φορέων του Δημοσίου, το ποσοστό συμμετοχής του οργανισμού στον οποίο παρήχθη το αντικείμενο μεταφοράς τεχνολογίας δεν μπορεί να υπερβεί σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία το 50%.

Στην περίπτωση δημιουργίας «Τεχνοβλαστού ΕΜΠ», η εταιρική συμμετοχή του ΕΜΠ γίνεται μέσω του Ειδικού Λογαριασμού Αξιοποίησης Κονδυλίων Έρευνας και μπορεί να έχει τη μορφή χρηματικής εισφοράς ή εισφοράς σε είδος (ως είδος νοούμενου του αποτελέσματος της ερευνητικής δραστηριότητας, η χρήση του οποίου εισφέρεται στο εταιρικό σχήμα) ή παροχή χώρου εξάσκησης της επιχειρηματικής δραστηριότητας ή παροχή πρόσβασης σε χρήση εργαστηριακού εξοπλισμού. Το ποσοστό συμμετοχής του ΕΜΠ είναι ανάλογο της συνεισφοράς του στο εταιρικό σχήμα και δεν υπερβαίνει το 49%. Το πλειοψηφικό ποσοστό του εταιρικού σχήματος πρέπει να προέρχεται από ιδιωτική συμμετοχή (φυσικό πρόσωπο, εταιρεία ή οργανισμός), ενώ τυχόν μείωση του ποσοστού μερίσματος του ΕΜΠ μπορεί να πραγματοποιηθεί **μόνο** μετά από σχετική απόφαση των αρμοδίων οργάνων του ιδρύματος.

Το καταστατικό του τεχνοβλαστού πρέπει να αναγνωρίζει στο ΕΜΠ δικαίωμα προτίμησης σε αυτό, έναντι των λοιπών μετόχων στον τεχνοβλαστό, σε περιπτώσεις μεταβίβασης τμήματος του μετοχικού κεφαλαίου.

Η συμμετοχή του ΕΜΠ στον τεχνοβλαστό δεν μπορεί να είναι μικρότερη από το χρόνο φιλοξενίας του τεχνοβλαστού στις εγκαταστάσεις του ιδρύματος. Ο χρόνος αυτός ορίζεται σε τρία έτη. Μετά την πάροδο των τριών ετών το ΕΜΠ έχει τη δυνατότητα να εκποιήσει το μερίδιό του στο μετοχικό κεφάλαιο του τεχνοβλαστού σε αξία τμήματος τουλάχιστον όση ήταν η αξία του τμήματος της αρχικής του συμμετοχής.

Η αξία του μερίσματος του ΕΜΠ τη χρονική στιγμή της πώλησης καθορίζεται από εξωτερικό εμπειρογνώμονα και σχετική εισήγηση του **Γραφείου Μεταφοράς Τεχνολογίας και Καινοτομίας** ο οποίος αποτιμά τη συνολική αξία του τεχνοβλαστού.

Στην περίπτωση δημιουργίας «Τεχνοβλαστού υποστηριζόμενου από το ΕΜΠ», δηλαδή στην περίπτωση που το ΕΜΠ δεν επιθυμεί να συμμετάσχει στον υπό ίδρυση τεχνοβλαστό, και προκειμένου να παραχωρηθεί η χρήση και εκμετάλλευση του προϊόντος διανοίας (ανακάλυψης, εφεύρεσης, ερευνητικού αποτελέσματος), θα συνάπτεται σύμβαση μεταφοράς τεχνολογίας ή παραχώρησης εκμετάλλευσης ή χρήσης ή άλλη συναφής σύμβαση μεταξύ του Πανεπιστημίου (Ειδικός Λογαριασμός) ή/και του δημιουργού και του υπό ίδρυση τεχνοβλαστού, στην οποία θα καθορίζονται λεπτομερώς οι όροι της παραχώρησης του προϊόντος και το οικονομικό ανάλλαγμα αυτής.

2.3.5 Συμμετοχή του Προσωπικού του Ιδρύματος

Το προσωπικό του ιδρύματος (ΔΕΠ, Τεχνικό και Επιστημονικό προσωπικό) μπορεί να συμμετέχει στην ίδρυση και λειτουργία Τεχνοβλαστών μετά από ειδική άδεια της Συγκλήτου του ιδρύματος (Νόμος 3440-27/2/2006, Άρθρο τέταρτο) και με την προϋπόθεση ότι συνεχίζει να εκπληρώνει πλήρως τις διδακτικές υποχρεώσεις που έχει έναντι του ιδρύματος και τις Σχολής στην οποία ανήκει.

Το προσωπικό του ιδρύματος (ΔΕΠ, Τεχνικό και Επιστημονικό προσωπικό) που συμμετέχει στην ίδρυση του Τεχνοβλαστού δεν μπορεί να αποσύρει τη συμμετοχή του από αυτόν καθ' όλη τη διάρκεια φιλοξενίας του τεχνοβλαστού στις εγκαταστάσεις του ιδρύματος (περίοδος επώασης), η οποία είναι τρία έτη.

Αναφορικά με τη συμμετοχή μέλους του προσωπικού αυτού με την ιδιότητα του Διευθύνοντος Συμβούλου ή του Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου ή άλλης ανάλογης θέσης στα όργανα διοίκησης της επιχείρησης θα πρέπει να ληφθούν υπόψη οι διατάξεις των νόμων 2919/2001 αρ 11.2.γ και 4009/2011 (αρ. 23) και 4386/2016².

Κατά τη διάρκεια της συμμετοχής του στον τεχνοβλαστό δεν επιτρέπεται να συμμετέχει σε δραστηριότητες που είναι ανταγωνιστικές με τις υπηρεσίες που προσφέρει το ίδρυμα σε δημόσιους και ιδιωτικούς οργανισμούς.

Κατά τη διάρκεια της συμμετοχής του στον τεχνοβλαστό πρέπει να φροντίζει για τη διατήρηση της καλής φήμης και της υπόληψης που έχει το ΕΜΠ στην ελληνική και διεθνή κοινότητα και να διασφαλίζουν τα συμφέροντά του.

Το προσωπικό του ιδρύματος (ΔΕΠ, Τεχνικό και Επιστημονικό προσωπικό) οφείλει να κοινοποιεί τα έσοδα που αποκομίζει από τη συμμετοχή στον τεχνοβλαστό μία φορά το έτος.

2.3.6 Σχέσεις μεταξύ ΕΜΠ και Τεχνοβλαστού

Το ΕΜΠ διατηρεί σχέσεις και παρακολουθεί τη δραστηριότητα των τεχνοβλαστών μέσα από το Γραφείο Μεταφοράς Τεχνολογίας και Καινοτομίας³ (ΓΜΤΚ).

Οι τεχνοβλαστοί μπορούν να φιλοξενηθούν σε εγκαταστάσεις που ανήκουν στο ΕΜΠ για μία περίοδο τριών ετών (περίοδος επώασης). Η περίοδος αυτή μπορεί να παραταθεί κατά ένα έτος, μετά από απόφαση του ΕΔΕΙΑ και μόνο αν συντρέχουν ειδικοί λόγοι που αφορούν εκμετάλλευση ευνοϊκών συνθηκών στην αγορά ή υλοποίηση επενδύσεων που βρίσκονται σε εξέλι-

² Θα πρέπει να σημειωθεί ότι οι σχετικοί νόμοι αναθεωρούνται συνεχώς, συνεπώς κατά τη στιγμή της σύναψης συμφωνίας θα πρέπει να επανεξεταστεί η ισχύουσα νομοθεσία.

³ Η Ειδική Επιτροπή της ΕΔΕΙΑ μέχρι την πλήρη οργάνωση του και η οποία δημιουργείται για το σκοπό αυτό.

ξη. Η λήψη της απόφασης παράτασης θα γίνεται κατόπιν τεκμηριωμένου αιτήματος εκ μέρους του τεχνοβλαστού.

Οι τεχνοβλαστοί στους οποίους συμμετέχει το ΕΜΠ ως εταίρος μπορούν να χρησιμοποιούν το λογότυπο του ιδρύματος μετά από σχετική άδεια που εγκρίνεται από τη Σύγκλητο. Κακή χρήση του λογότυπου του ΕΜΠ από τους εταίρους του τεχνοβλαστού ή χρήση που οδηγεί σε δυσφήμιση του ιδρύματος ή χρήση εκτός ορίων που θέτει η σχετική άδεια αποτελεί αιτία αποκλεισμού του υπευθύνου εταίρου από τον τεχνοβλαστό.

Η άδεια χρήσης του λογότυπου πρέπει να προβλέπει ότι αυτή παύει αυτόματα να ισχύει όταν το ΕΜΠ δεν είναι πλέον εταίρος του τεχνοβλαστού ή έχει λήξει η περίοδος φιλοξενίας του τεχνοβλαστού στις εγκαταστάσεις του.

Τα πνευματικά δικαιώματα που δημιουργούνται μετά την ίδρυση του τεχνοβλαστού ανήκουν αποκλειστικά στην κυριότητα του τεχνοβλαστού.

Ο τεχνοβλαστός οφείλει να παραδίδει μία φορά το έτος έκθεση πεπραγμένων στον Ειδικό Λογαριασμό Αξιοποίησης Κονδυλίων Έρευνας του ΕΜΠ.

3. Διαδικασία Ίδρυσης Τεχνοβλαστών

3.1 Εισαγωγή

Η διαδικασία δημιουργίας τεχνοβλαστών είναι μια εξαιρετικά σημαντική πρωτοβουλία, καθώς αφορά την αξιοποίηση μέρους της άυλης και οικονομικής περιουσίας του ιδρύματος. Η δε φύση της δημιουργίας του τεχνοβλαστού με την μορφή εταιρικού σχήματος, προϋποθέτει την ανάληψη του σχετικού κινδύνου, κι ως εκ τούτου, το ΕΜΠ θα πρέπει να ακολουθήσει τις βέλτιστες διεθνείς πρακτικές και να δραστηριοποιήσει έμπειρα στελέχη τα οποία θα έχουν ως μόνο κίνητρο τη μεγιστοποίηση της απόδοσης των επενδύσεων του ΕΜΠ.

Η διαδικασία σύστασης και δημιουργίας τεχνοβλαστού έχει στόχο τη βελτιστοποίηση της χρήσης των αποτελεσμάτων υπέρ των ερευνητών και του ΕΜΠ μέσω της αναζήτησης αμοιβαίας επωφελούς συμφωνίας. Η διαδικασία η οποία εν γένει περιλαμβάνει την υποβολή πρότασης δημιουργίας και την τεκμηρίωση της, αποδοχή της πρότασης από τον Επιτροπή Ερευνών και σύναψη σύμβασης μεταφοράς τεχνολογίας ακολουθεί τα στάδια που περιγράφονται στα επόμενα Κεφάλαια.

3.2 Διαδικασία Μεταφοράς τεχνολογίας και Ίδρυσης Τεχνοβλαστών

Οι ερευνητικές δραστηριότητες που διεξάγονται εντός του ΕΜΠ οδηγούν συχνά σε ανάπτυξη τεχνογνωσίας, καινοτόμων τεχνολογικών διαδικασιών, νέων προϊόντων και συσκευών, πρωτότυπων μεθοδολογιών τα οποία μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο περαιτέρω ερευνητικής ανάπτυξης, βιομηχανικής εφαρμογής, εμπορικής αξιοποίησης κλπ. Η ανάπτυξη οποιουδήποτε προϊόντος εντός του ΕΜΠ με αυτά τα χαρακτηριστικά μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο μεταφοράς τεχνολογίας από το ίδρυμα προς έναν τεχνοβλαστό, ο οποίος θα αναλάβει την περαιτέρω ερευνητική, βιομηχανική ή εμπορική αξιοποίησή του.

Η αξιοποίηση ερευνητικών αποτελεσμάτων που έχουν αναπτυχθεί εντός του ΕΜΠ μέσω της ίδρυσης ενός τεχνοβλαστού ξεκινά με την **ενημέρωση του ΓΜΤΚ** από το/τα ενδιαφερόμενο/α/ μέλος/-η/) ΔΕΠ, επιστημονικό και τεχνικό προσωπικό, κατόχους μεταπτυχιακού ή διδακτορι-

κού διπλώματος και ερευνητές του ΕΜΠ σχετικά με μία ανακάλυψη, εφεύρεση ή ερευνητικό αποτέλεσμα που πιστεύει ότι παρουσιάζει ενδιαφέρον περαιτέρω αξιοποίησης και παρέχει τα αναγκαία στοιχεία για την υποβολή από κοινού αίτησης χορήγησης Δ.Ε. και ενημερώνει για την προοπτική ίδρυσης ενός τεχνοβλαστού.

Το ΓΜΤΚ οφείλει να προβεί σε εισήγηση προς την Επιτροπή Ερευνών εντός διαστήματος 2 μηνών, έτσι ώστε η Επιτροπή Ερευνών, εντός των επόμενων 2 μηνών να απαντήσει αν ενδιαφέρεται για να συμμετάσχει στο Δ.Ε. Αν δεν ενδιαφέρεται, ή αν δεν απαντήσει εντός 4 μηνών (Ν. 1733/1987, αρ. 6), ο ερευνητής θα καταθέσει την αίτηση χορήγησης Δ.Ε. στο όνομά του. Εφόσον ο ερευνητής ή/και το μέλος ΔΕΠ ενδιαφέρεται να ιδρύσει έναν τεχνοβλαστό, ενημερώνει σχετικά και για αυτό, την Επιτροπή Ερευνών.

Συνεπώς τον βασικό συντονιστικό ρόλο σε αυτή τη διαδικασία τον αναλαμβάνει το **Γραφείο Μεταφοράς Τεχνολογίας και Καινοτομίας** (ΓΜΤΚ) του ΕΜΠ. Το Γραφείο αναλαμβάνει την αρμοδιότητα να διερευνήσει τη σκοπιμότητα συμμετοχής ή μη του ΕΜΠ στη μετοχική σύνθεση ενός τεχνοβλαστού και να εισηγηθεί προς την Επιτροπή Ερευνών τους όρους της εν δυνάμει συνεργασίας. Η εισήγηση από το ΓΜΤΚ προς την Επιτροπή Ερευνών θα πρέπει να έχει γίνει αυστηρά εντός του χρονικού διαστήματος που η ίδια θα προσδιορίσει ταυτόχρονα με την απάντηση για τη συμμετοχή στο Δ.Ε. Επίσης το ΓΜΤΚ θα πρέπει να δημοσιοποιήσει τα κριτήρια με τα οποία θα αξιολογεί τις προτάσεις.

Για να υλοποιήσει όμως το Γραφείο αυτή την λειτουργία με αξιοπιστία και διαφάνεια συστήνει κατά περίπτωση **Ειδική Επενδυτική Επιτροπή** που αποτελείται από μέλη του ΕΜΠ σχετικά με το γνωστικό αντικείμενο του υπό εξέταση εγχειρήματος και τα οποία απευθύνονται και συνεργάζονται με κατάλληλα στελέχη της αγοράς τα οποία έχουν εμπειρία σε επενδυτικά και συμβουλευτικά θέματα, σχετικά με τον τομέα / κλάδο.

Το ΓΜΤΚ εισηγείται στην ΕΔΕΙΑ τους προτεινόμενους όρους και η ΕΔΕΙΑ αποφασίζει για τη συμβατική περιγραφή της προτεινόμενης επιλογής, προχωρώντας στη σύναψη με τον ερευνητή ενός «συμφωνητικού αναγνώρισης και καταμερισμού των δικαιωμάτων».

Η Εισήγηση του ΓΜΤΚ πρέπει να απαντά στα ακόλουθα ερωτήματα:

Εφόσον υπάρχει ανάγκη προστασίας της διανοητικής ιδιοκτησίας μέσω κάποιου από τα εργαλεία που αναφέρθηκαν

- α) ποιοι είναι οι αιτούντες/δικαιούχοι του Δ.Ε. και ποιοι οι εφευρέτες (δικαιούχοι και εφευρέτες μπορεί να συμπίπτουν),
- β) τα ακριβή ποσοστά του κάθε δικαιούχου,
- γ) αν η πιθανή κατάθεση για χορήγηση Δ.Ε. ή οποιουδήποτε άλλου πιστοποιητικού προστασίας διανοητικής ιδιοκτησίας θα γίνει σε εθνικό, ευρωπαϊκό ή διεθνές επίπεδο,
- δ) ποιος αναλαμβάνει το κόστος κατάθεσης για την κατοχύρωση του Δ.Ε. καθώς και το κόστος για τη διατήρησή του. Υπενθυμίζεται ότι το συνολικό κόστος μιας πατέντας μπορεί να φτάσει και € 50.000. Κάθε χρόνο, για 20 χρόνια, πρέπει να καταβάλλονται τέλη διατήρησης στις χώρες ενδιαφέροντος. Τα πανεπιστήμια, συνήθως, συμμετέχουν στην κατάθεση εθνικής κατάθεσης.
- ε) Αν θα ιδρυθεί εταιρεία για την εμπορική αξιοποίηση της γνώσης με συγκεκριμένη νομική μορφή, η εισφορά των μετόχων και ή έδρα.

- στ) Ποιος θα επωμιστεί τα έξοδα ίδρυσης του τεχνοβλαστού: παράβολο δημοσίου, νομικές υπηρεσίες κ.λπ.
- ζ) Ποιοι θα είναι οι μέτοχοι: ερευνητές, μέλη ΔΕΠ, επενδυτές και αν το ΕΜΠ θα συμμετάσχει στην εταιρεία μεταβιβάζοντας τα δικαιώματα επί του Δ.Ε. στον τεχνοβλαστό ή θα παραχωρήσει άδεια εκμετάλλευσης;
- η) Σε περίπτωση μεταβίβασης των δικαιωμάτων του ΕΜΠ, με τι ποσοστό θα συμμετέχει το ΕΜΠ στον τεχνοβλαστό και αν θα καταβάλει κάποιο ποσό για το μετοχικό κεφάλαιο;
- θ) Αν το ΕΜΠ δεν συμμετάσχει στην εταιρεία, ποιο θα είναι το οικονομικό αντάλλαγμα για την εφάπαξ μεταβίβαση των δικαιωμάτων του στην εταιρεία;

Η εισήγηση αυτή είναι εμπιστευτικού χαρακτήρα και πρέπει να τεκμηριώνει επαρκώς το προς αξιοποίηση ερευνητικό αποτέλεσμα έτσι ώστε να μπορέσει να αξιολογηθεί και να αποφασιστούν οι όροι για την εμπορική του αξιοποίηση.

Ο ενδιαφερόμενος δύναται να συνεργαστεί με το ΓΜΤΚ προκειμένου να εξεταστούν οι προδιαγραφές της δημιουργίας τεχνοβλαστού, να καλλιεργηθούν επαφές με παράγοντες της αγοράς και να προετοιμαστεί η εισήγηση.

Με την υποβολή στο ΓΜΤΚ των απαραίτητων στοιχείων τεκμηρίωσης προετοιμάζεται η αξιολόγηση της πρότασης και η αντίστοιχη εισήγηση προς την Επιτροπή Ερευνών, αξιοποιώντας και εξωτερικούς συμβούλους όπως περιγράφηκε νωρίτερα.

Στην περίπτωση που η ΕΔΕΙΛ συμφωνεί με τη σχετική εισήγηση, οι νομικές υπηρεσίες του ΕΜΠ ή άλλος εξειδικευμένος νομικός σύμβουλος αναλαμβάνουν τη διαδικασία σύνταξης της σύμβασης. Η σύμβαση δημιουργίας τεχνοβλαστού θα υπογράφεται ανάμεσα στο επισπεύδον μέλος της Πολυτεχνειακής κοινότητας, του ιδιώτη συνεταιρίου, αν έχει βρεθεί, και θα προσυπογράφεται από τον αρμόδιο Αντιπρύτανη.

Το ΓΜΤΚ θα είναι αρμόδιο στο να παρακολουθεί την πορεία των τεχνοβλαστών, να παρακολουθεί την τήρηση των αρχών και συμφωνιών που έχουν πραγματοποιηθεί και να εισηγείται επί τυχόν ανάγκης αλλαγών στη μετοχική σύνθεση, αύξησης μετοχικού κεφαλαίου, από επένδυσης κτλ.⁴

4. Γενικές αρχές του ΕΜΠ για τη σύναψη Συμβάσεων Μεταφοράς και Αξιοποίησης Τεχνολογίας

4.1 Εισαγωγή

Σκοπός του παρόντος κεφαλαίου είναι η περιγραφή των γενικών αρχών και της πολιτικής του ΕΜΠ σχετικά με τη σύναψη και το περιεχόμενο των συμβάσεων μεταφοράς τεχνολογίας. Ο σκοπός της σύναψης Συμβάσεων Μεταφοράς Τεχνολογίας είναι η θεσμοθέτηση μηχανισμού που να ενθαρρύνει την πρακτική εφαρμογή των ερευνητικών αποτελεσμάτων του Πανεπιστημίου (Ειδικός Λογαριασμός) προς όφελος του κοινωνικού συνόλου, η δημιουργία ερευνητικών συνεργασιών με τη βιομηχανία και η δημιουργία χρηματορροών από δικαιώματα χρήσης (royalties) προς όφελος του ΕΜΠ και των δημιουργών, που παράγουν ερευνητικό έργο.

⁴ Μέχρι τη σύστασή του, το ρόλο αυτό αναλαμβάνει Ειδική Επιτροπή της ΕΔΕΙΛ.

4.2 Γενικές Αρχές

Οι βασικές αρχές που διέπουν την αξιοποίηση των ερευνητικών αποτελεσμάτων που έχουν αναπτυχθεί στο ΕΜΠ, καθώς και τις συμβάσεις παραχώρησης δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας του ιδρύματος σε τρίτους πρέπει να είναι σε συμφωνία με την γενική πολιτική του ΕΜΠ όπως αυτή καθορίζεται από τις αποφάσεις της Συγκλήτου και ειδικότερα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τα ακόλουθα:

1. Το ΕΜΠ και ο Ειδικός Λογαριασμός Διαχείρισης Κονδυλίων Έρευνας ενθαρρύνουν και υποστηρίζουν την αξιοποίηση των ερευνητικών αποτελεσμάτων που έχουν αναπτυχθεί εντός του ιδρύματος καθώς και την παραχώρηση δικαιωμάτων Διανοητικής Ιδιοκτησίας από το ΕΜΠ σε τρίτους, με στόχο τη διάχυση και αξιοποίηση αυτών προς όφελος του ευρύτερου κοινωνικού συνόλου. Κύριο μέλημα του ΕΜΠ στη διαδικασία αξιοποίησης αποτελεί η διαφύλαξη του συμφέροντος του ιδρύματος, των ερευνητών του καθώς και του ευρύτερου δημόσιου συμφέροντος.
2. Το ΕΜΠ, όταν γίνει πρόταση για τη δημιουργία ενός τεχνοβλαστού, έχει δύο επιλογές για την μεταφορά τεχνολογίας, ανάλογα με το αν θα συμμετάσχει στον τεχνοβλαστό:
 - α) εκχώρηση (μεταβίβαση) των δικαιωμάτων του (Ν. 1733/1987. αρ. 12.1) στον τεχνοβλαστό έναντι ανταλλάγματος και συμμετοχή του στον τεχνοβλαστό,
 - β) παραχώρηση άδειας εκμετάλλευσης (Ν. 1733/1987. αρ. 12.3) στον τεχνοβλαστό έναντι ανταλλάγματος για το δικαίωμα εκμετάλλευσης και μη συμμετοχή του στον τεχνοβλαστό.

Στην (α) περίπτωση, το ΕΜΠ μεταβιβάζει τα δικαιώματά του με σκοπό στη συνέχεια να γίνει εταίρος στον τεχνοβλαστό. Στην περίπτωση όπου το ΕΜΠ συμμετέχει στον τεχνοβλαστό – γεγονός που προσδίδει κύρος στην εταιρεία και την καθιστά ελκυστικότερη σε επενδυτές- το ποσοστό μεριδίου στην εταιρεία μπορεί να είναι σε συνάρτηση με το ποιος καταβάλει τα έξοδα κατάθεσης της αίτησης για την κατοχύρωση του Δ.Ε. και τη διατήρησή του. Αν ένα από τα μέρη αναλάβει το κόστος της αίτησης και διατήρησης του Δ.Ε., ευλόγως δικαιούται να έχει μεγαλύτερο ποσοστό στην εταιρεία.

Με βάση τα διεθνή δεδομένα, ο φορέας γνώσης είθισται να έχει ένα μικρό ποσοστό (ακόμη και 5%) ώστε να μη δημιουργεί δυσκολίες στο έργο καθώς αν έχει ενεργητικό ρόλο θα χρειάζεται, για κάθε απόφαση, η έγκριση της Συγκλήτου και συνεπώς θα υπάρχουν καθυστερήσεις λόγω γραφειοκρατίας κ.λπ. Η συμμετοχή του πανεπιστημίου συμβάλλει στο κύρος της εταιρείας και λαμβάνοντας υπόψη ότι ο κύριος σκοπός του πανεπιστημίου δεν είναι το οικονομικό όφελος *per se* αλλά να προάγει την έρευνα (εξ άλλου τα έσοδα από έναν τεχνοβλαστό, τα επιστρέφει στην Επιτροπή Ερευνών), δίνει κίνητρο στους ερευνητές, έχοντας το μεγαλύτερο ποσοστό στην εταιρεία, να διεξάγουν περαιτέρω έρευνες, συμβάλλοντας με αυτόν τον τρόπο στη φήμη του πανεπιστημίου.

Στην (β) περίπτωση, με την παραχώρηση άδειας εκμετάλλευσης, το ΕΜΠ επιτρέπει, έναντι ανταλλάγματος, στον τεχνοβλαστό την εκμετάλλευση του παραχωρούμενου Δ.Ε., του παρέχει, δηλαδή, το δικαίωμα χρήσης και κάρπωσης αυτού. Με την παραχώρηση άδειας εκμετάλλευσης το ΕΜΠ δεν αποξενώνεται από το Δ.Ε.

Για τη σύναψη σύμβασης παραχώρησης άδειας εκμετάλλευσης των δικαιωμάτων του ΕΜΠ θα πρέπει να εξετάζεται η επάρκεια του αποδέκτη της τεχνολογίας όσον αφορά την ικανοποίηση των παρακάτω προϋποθέσεων: α) είναι αποδεδειγμένα ικανός να αξιοποιήσει και μετασχημα-

τίσει το ερευνητικό αποτέλεσμα σε εμπορικό προϊόν ή υπηρεσία, β) διαθέτει επάρκεια τεχνικών πόρων για την έγκαιρη μεταφορά του ερευνητικού αποτελέσματος στην αγορά, γ) διαθέτει επαρκή χρηματοδότηση για διεξαγωγή έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης προ της εμπορικής εκμετάλλευσης της εφεύρεσης, δ) έχει επαρκές και τεκμηριωμένο επιχειρηματικό σχέδιο, ε) μπορεί να εξασφαλίσει τυχόν απαιτούμενες αδειοδοτήσεις, στ) το ερευνητικό αποτέλεσμα είναι συμβατό με τις λοιπές επιχειρηματικές δραστηριότητες, ζ) διαθέτει το απαιτούμενο τεχνικό και ερευνητικό προσωπικό γι' αυτό το σκοπό.

Σε κάθε Σύμβαση Μεταφοράς Τεχνολογίας θα περιλαμβάνεται χρονοδιάγραμμα υλοποίησης του έργου, αρχόμενο από τη στιγμή παραχώρησης των δικαιωμάτων μέχρι τη μετατροπή του ερευνητικού αποτελέσματος σε εμπορικό προϊόν και την είσοδό του στην αγορά καθώς επίσης και δέσμευση σχετικά με το κατώτερο όριο χρηματοδότησης που θα διατεθεί για αυτό το σκοπό.

Η παραχώρηση της άδειας μπορεί να είναι αποκλειστική ή απλή. Στην απλή, το ΕΜΠ διατηρεί το δικαίωμα να αξιοποιήσει και το ίδιο το Δ.Ε. ή την τεχνολογία ή να παρέχει άδεια σε όποιον θεωρεί σκόπιμο, πλην του τεχνοβλαστού, για την εξυπηρέτηση των συμφερόντων του. Συμβάσεις μη αποκλειστικού χαρακτήρα ενδείκνυνται σε περιπτώσεις που το αντικείμενο μεταφοράς τεχνολογίας μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε πολλαπλούς τομείς της βιομηχανίας και της οικονομίας ή που είναι αποτελέσματα βασικής έρευνας και μπορούν να θεωρηθούν ως βάση για την ανάπτυξη νέων τεχνολογιών. Στην περίπτωση αποτελεσμάτων που απαιτούν ιδιαίτερα σημαντική προσπάθεια και επένδυση ώστε να καταλήξουν στην αγορά ή βρίσκονται σε εμβρυικό στάδιο ενδείκνυνται η σύναψη σύμβασης μεταφοράς τεχνολογίας αποκλειστικού χαρακτήρα.

Στη σύμβαση της άδειας εκμετάλλευσης μπορούν να τεθούν κάποιοι περιορισμοί όπως, ο χρόνος εκμετάλλευσης της εφεύρεσης (συνήθως όσο διαρκεί το δικαίωμα: για Δ.Ε. 20 χρόνια, για πιστοποιητικό Υποδείγματος Χρησιμότητας 7 χρόνια), η γεωγραφική περιοχή της εκμετάλλευσης, ο τρόπος (παραγωγή, Εμπορία, συνδυασμός των δύο), το είδος (βιομηχανική ή βιοτεχνική).

Η άδεια εκμετάλλευσης δεν μπορεί να διαρκεί περισσότερο από όσο ισχύουν τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας.

Το ΕΜΠ υποχρεούται να καταβάλλει κανονικά και εμπροθέσμως τα ετήσια τέλη προστασίας του Δ.Ε. που αποτελεί αντικείμενο της σύμβασης, ώστε αυτό να διατηρηθεί. Ο τεχνοβλαστός μπορεί να υποχρεωθεί να καθιστά σαφές σε όλες τις συναλλαγές της με τρίτους ότι η εφαρμοσμένη τεχνολογία είναι κυριότητας του ΕΜΠ. Θα πρέπει επίσης να συμφωνηθεί η χρήση του σήματος του ΕΜΠ αποκλειστικά και μόνο σε ότι αφορά την σχετική τεχνολογία που αποτελεί αντικείμενο των πνευματικών δικαιωμάτων του ΕΜΠ.

Το αντάλλαγμα για την παραχώρηση της άδειας εκμετάλλευσης (δικαιώματα εκμετάλλευσης-royalties) μπορεί να συμφωνηθεί τμηματικώς (δόσεις) ή κατ' αποκοπή. Το ύψος του ανταλλάγματος θα πρέπει να σχετίζεται με α) την εκτιμώμενη κερδοφορία του προϊόντος/υπηρεσίας που βασίζεται στο συγκεκριμένο ερευνητικό αποτέλεσμα β) το είδος τεχνολογίας και το βιομηχανικό κλάδο στον οποίο εφαρμόζεται γ) το βαθμό ανάπτυξης του ερευνητικού αποτελέσματος και στην ωριμότητα του να γίνει εμπορικό προϊόν δ(το μέγεθος της αγοράς ε) το εκτιμώμενο κόστος του αποδέκτη για την περαιτέρω ανάπτυξη του προϊόντος/υπηρεσίας στ) τα περιθώρια κέρδους από την πώληση του προϊόντος /υπηρεσία ζ) το ποσοστό του επιχειρημα-

τικού ρίσκου η) το είδος της σύμβασης μεταφοράς τεχνολογίας (αποκλειστική/μη αποκλειστική).

Μπορεί επίσης να συμφωνηθεί η συμμετοχή του ΕΜΠ στις εισπράξεις του τεχνοβλαστού ή η συμμετοχή του στα κέρδη από την εκμετάλλευση των δικαιωμάτων, οπότε θα πρέπει να καθοριστεί ποσοστό επί της τιμής των συνολικών καθαρών πωλήσεων των προϊόντων ή της παροχής των υπηρεσιών που θα πετύχει ο τεχνοβλαστός από τις πωλήσεις των προϊόντων ή την παροχή υπηρεσιών οι οποίες αποτελούν το αντικείμενο της άδειας εκμετάλλευσης.

Ακόμη μπορεί να συμφωνηθεί ένα ποσό εφάπαξ το οποίο θα λαμβάνεται με κάποιο ποσοστό επί των πωλήσεων ετησίως, μέχρι να αποδοθεί το συμφωνηθέν εφάπαξ ποσό.

Η σύμβαση μεταβίβασης υποβάλλεται στον Ο.Β.Ι. και συντελείται από την καταχώρισή της στο Μητρώο Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας του Ο.Β.Ι. Η κατάθεση της σύμβασης μπορεί να συνεπάγεται έκπτωση από τα τέλη.

3. Η σύμβαση μεταφοράς τεχνολογίας εξετάζεται από τη Νομική Υπηρεσία της Επιτροπής Ερευνών ή ειδικό εξειδικευμένο νομικό σύμβουλο σύμφωνα με τον Κώδικα Δεοντολογίας Ερευνών και την κείμενη νομοθεσία και υπογράφεται από τον αρμόδιο Αντιπρύτανη.

Παράρτημα Ι

Συμβάσεις Πνευματικής και της Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας (Δ.Ε.)

α) Πνευματική Ιδιοκτησία

«Έργο» που δημιουργείται από τους ερευνητές στα πλαίσια της συμβατικής τους σχέσης με το ΕΜΠ, ανήκουν στο ΕΜΠ. Το ΕΜΠ έχει όλα τα περιουσιακά δικαιώματα επί του έργου, δηλαδή τα δικαιώματα εκμετάλλευσης. Ωστόσο, το ηθικό δικαίωμα, δηλαδή η αναγνώριση του δημιουργού ανήκει στους ερευνητές.

Έργο που δημιουργείται εκτός εργασίας, ανήκει πρωτογενώς, στον ερευνητή. Αναφορικά με τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, υπάρχουν 3 τρόποι εκμετάλλευσης»

- α) Ο ερευνητής/δημιουργός δύναται να μεταβιβάσει τα περιουσιακά του δικαιώματα επί του έργου σε τρίτον, ήτοι στον τεχνοβλαστό.
- β) Ο ερευνητής/δημιουργός του έργου μπορεί να καταρτίζει συμβάσεις, με τις οποίες αναθέτει στον αντισυμβαλλόμενο (στον τεχνοβλαστό) και αυτός αναλαμβάνει την υποχρέωση να ασκήσει εξουσίες, που απορρέουν από το περιουσιακό δικαίωμα (συμβάσεις εκμετάλλευσης).
- γ) Ο ερευνητής/δημιουργός του έργου μπορεί να επιτρέπει σε κάποιον άλλον (στον τεχνοβλαστό) την άσκηση εξουσιών, που απορρέουν από το περιουσιακό του δικαίωμα (άδειες εκμετάλλευσης).

Σε κάθε περίπτωση, θα διατηρήσει το δικαίωμα της αναγνώρισης της πατρότητας και της απόφασης για το χρόνο, τον τόπο και τον τρόπο κατά τους οποίους το έργο θα γίνει προσιτό στο κοινό (δημοσίευση) και της απαγόρευσης κάθε παραμόρφωσης, περικοπής ή άλλης τροποποίησης του έργου του. Στην περίπτωση όπου το έργο ανήκει σε πολλούς ερευνητές, θα πρέπει να συμφωνήσουν όλοι για την εκμετάλλευσή του.

β) Δίπλωμα Ευρεσιτεχνίας

Μια έρευνα μπορεί να οδηγήσει σε εφεύρεση. Το άρθρο 6 του Ν. 1733/1987 για την μεταφορά τεχνολογίας, τις εφευρέσεις και την τεχνολογική καινοτομία, ορίζει τα 3 είδη εφευρέσεων:

- α) «**ελεύθερη εφεύρεση**» είναι εφεύρεση που πραγματοποιείται από εργαζόμενο και ανήκει σε αυτόν εκτός και αν πρόκειται για
- β) «**υπηρεσιακή εφεύρεση**» οπότε ανήκει εξ' ολοκλήρου στον εργοδότη, ή για
- γ) «**εξαρτημένη εφεύρεση**», στην οποία περίπτωση ανήκει κατά 40% στον εργοδότη και κατά 60% στον εργαζόμενο.

«**Υπηρεσιακή εφεύρεση**» είναι το προϊόν συμβατικής σχέσης εργαζόμενου με εργοδότη για την ανάπτυξη εφευρετικής δράσης.

«**Εξαρτημένη εφεύρεση**» είναι η εφεύρεση που πραγματοποιείται από εργαζόμενο με τη χρήση υλικών, μέσων και πληροφοριών της επιχείρησης στην οποία εργάζεται.

Στην περίπτωση που σε μια έρευνα συμμετέχουν πολλοί ερευνητές και η εφεύρεση είναι «εξαρτημένη», στην αίτηση χορήγησης Δ.Ε. θα πρέπει να αναφέρονται τα ακριβή ποσοστά των αιτούντων. Το 40% θα ανήκει στο ΕΜΠ, το υπόλοιπο 60% θα μοιραστεί στους εφευρέτες. Οι ερευνητές δεν είναι απαραίτητο να έχουν ίδιο ποσοστό επί του Δ.Ε.

Με την εισφορά σε είδος/μεταβίβαση, τα δικαιώματα Διανοητικής Ιδιοκτησίας μεταφέρονται και γίνονται ιδιοκτησία του τεχνοβλαστού και ως εκ τούτου αποτελούν κεφάλαιό του. Η μεταβίβαση πραγματοποιείται με «σύμβαση μεταφοράς τεχνολογίας» και το ΕΜΠ αποξενώνεται από τα δικαιώματα Διανοητικής Ιδιοκτησίας.

Στην περίπτωση χορήγησης άδειας εκμετάλλευσης (ή χρήσης), το ΕΜΠ θα διατηρήσει την πλήρη κυριότητα των δικαιωμάτων του με το επακόλουθο δικαίωμα εκμετάλλευσης τους στο μέλλον. Στην περίπτωση αυτή υπογράφεται σύμβαση άδειας χρήσης.

Οι συνέπειες του πως θα αποκτήσει ο τεχνοβλαστός την εκμετάλλευση των δικαιωμάτων, δηλαδή, μέσω μεταβίβασης ή άδειας χρήσης, διαφέρουν. Στην περίπτωση της μεταβίβασης, αν μειωθεί η αξία των πνευματικών δικαιωμάτων, ή αξιολογηθούν σε κάποιο στάδιο δραστηριοποίησης του τεχνοβλαστού ως ότι δεν παρουσιάζουν ενδιαφέρον για πιθανούς επενδυτές, οι συνέπειες στο κεφάλαιο του τεχνοβλαστού είναι άμεσες και η ύπαρξη του τεχνοβλαστού διατρέχει κίνδυνο.

Στη δεύτερη περίπτωση, όπου έχει χορηγηθεί άδεια χρήσης στον τεχνοβλαστό, αν μειωθεί η αξία των πνευματικών δικαιωμάτων, αυτό μπορεί να είναι λόγος μόνο για την επαναδιαπραγμάτευση της συμφωνίας άδειας χρήσης που θα έχει υπογραφεί μεταξύ των μερών, χωρίς να υπάρχει αντίκτυπο στην ύπαρξη του τεχνοβλαστού.